

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Kuusamon kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Hallinto- ja talousjohtaja Kirsi Kangas, kirsi.kangas (at) kuusamo.fi, puh. 040 860 8038

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Kuusamon kaupunginhallitus 21.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Esityksen riskinä on, että liian vähäisillä resursseilla, kireällä aikataululla ja kilpailua rajoittamalla uudistus johtaa ihmisten ja asiakkaiden näkökulmasta palveluiden keskittymiseen, sekä laadun ja saatavuuden heikkenemiseen.

Hoidon integraatiota edistämällä voitaisiin vähentää kustannuksia, edistää vaikuttavuutta ja vähentää lisääntyvästä palvelun tarpeesta syntyvää kantokykyongelmaa.

Elämän mittaisia palveluita tarvitseville ihmisille on luotava yhdessä ammattihenkilön kanssa henkilökohtainen budjetti, sekä hoitopolku, jossa huomioidaan palveluita tarvitsevan ihmisen henkilökohtaiset tarpeet.

Mielestämme on keskityttävä palveluiden sisällölliseen kehittämiseen ja valittava ihmislähtöisyys hallintokeskeisyyden sijaan.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä pääosin

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

kyllä pääosin

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosäätely hyväksyttävä?

ei pääosin

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

kyllä pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

kyllä pääosin

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

kyllä pääosin

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde

sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä pääosin

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä pääosin

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei pääosin

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

henkilöstösiirrot

muuta, mitä?

tietohallinto ja ICT

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

1. Ympäri vuorokautisen päivystyksen jatkuminen Kuusamossa

Pitkien etäisyyksien ja kasvavan matkailun vuoksi Kuusamossa tulee jatkossakin turvata perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystyspiste. Toiminta toteutetaan omissa tiloissa muilta osin omana toimintana, mutta viikonloppujen ja arkipyhien päivystyksen osalta lääkäriresurssia on vahvistettu vuokratyövoimalla, jotta turvataan arkipäivien vastaanoton ja ympärivuorokautisen päivystyksen toiminta omalla henkilöstöllä toteutettuna. Viikonloppuina ja arkipyhinä toiminnan muu henkilöstö on omaa ja oma virkalääkäri toimii takapäivystäjänä. Näin ollen tulkitsemme toimintamme 12 a §:n mukaiseksi omaa toimintaa täydentäväksi vuokratyövoiman käytöksi. Lääkäreiden saatavuus on ollut ajoittain haasteellista. Uskomme tällä toimintamallilla päivystystoimintamme olevan turvattu, vaikka laki tässäkin muodossa menisi läpi, eikä toimintaamme voitaisi tulkita ulkoistukseksi.

2. Erikoissairaanhoidon jalkautumisen jatkuminen Kuusamossa

Pitkistä etäisyyksistä johtuen (Ouluun noin 220 km) Kuusamon kaupunki on jo pitkään hankkinut erityistason osaamista täydentämään terveyskeskuksessa tapahtuvaa toimintaa. Nykyinen erikoislääkäritoiminta perustuu sopimukseen, jolla ostetaan noin kymmentä erikoisalaa toteutettavaksi omalla paikkakunnalla omana toimintana. Vaativaa erikoistason toimintaa vaativien potilaiden hoito toteutetaan OYS:ssa. Toiminnalla olemme kyenneet nostamaan omien terveyspalvelujen tasoa vaativamman osastotoiminnan ja ympärivuorokautinen päivystyksen tukemana. Toiminta on osaltaan helpottanut jonojen muodostumista OYS:aan ja ennen kaikkea vähentänyt potilaiden pitkän matkan aiheuttamaa räsytystä. Toiminta on näyttänyt sairaanhoitopiirin laskutukseen alentavasti ja aikaistanut potilaiden hoitoon pääsyn oikea-aikaisuutta. Erikoissairaanhoidon jalkautumisella on ollut myös merkittäviä yhteiskunnallisia säästöjä. Se on vähentänyt merkittävästi ensihoito- ja taksikuljetuksia, työstä poissaolojen ja saattajien tarpeita.

Erikoissairaanhoidon jalkautumisella on pystytty vastaamaan perusterveydenhuollon lääkäreiden osaamistason ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Jalkautumisella on pystytty häivyttämään perustason ja erityistason palveluiden välisiä raja-aitoja sekä integroimaan toimintaa paremmin vastaamaan potilaiden/asiakkaiden hoitopolkuja heidän tarpeidensa ja hyvinvointinsa näkökulmasta. Pidämme ensisijaisena tärkeänä erikoissairaanhoidon jalkautumisen jatkumista muodossa tai toisessa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja oikea-aikaiseen hoitoon pääsyn turvaamisessa.

3. Monituottajamallin jatkuminen Kuusamossa

Kuusamon kaupunki järjestää sosiaali- ja terveyspalveluita monituottaja-mallilla hyödyntäen ja edesauttaen toimintatavalla markkinoiden syntyä. Monituottajuudella on voitu lisätä palvelujen tuottavuutta ja hillitä osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvua. Uudistuksessa tulee turvata monituottajuuden jatkuminen.

Palveluseteleistä on säädetty erikseen eli ne ovat edelleen mahdollisia toteuttamistapoja tulevissa maakunnissa. Ehdotus vastaa lähtökohdiltaan kuntalain nykyisiä säädöksiä. Kuusamon kaupunki hankkii kilpailutusten ja palveluseteleiden kautta vammaisten ja kehitysvammaisten asumispalveluita, lastensuojelun laitospalveluita, mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluita, ikäihmisten asumispalveluita ja sosiaalipalveluja. Hankinnat on toteutettu palveluissa, joissa on markkinoita. Hankintojen vakiintuminen on tukenut markkinoiden syntyä. Ostopalveluilla on voitu lisätä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuutta ja hillitä kustannusten kasvua. Tämän vuoksi yksityisen palvelutuotannon rajaaminen ei ole perusteltua huomioiden järjestämisvastuun toteutuminen ja tuleva rahoitusmalli.

Yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden roolia palveluiden tuottajina ja julkisen sektorin palveluiden täydentäjinä ei saa heikentää, vaan vahvistaa. Tällä varmistetaan myös palveluiden saavutettavuutta.

Yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajien hyödyntäminen on paras tapa löytää laatu pienemmillä kustannuksilla. Ihmisten oikeus laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin tulee turvata.

4. Kaupunkiorganisaation muutos Kuusamossa

Keskushallinnon henkilömäärän puolittuminen aiheuttaa haasteen tulevaisuuden kunnan hallinnon laadukkaaseen toteuttamiseen, koska hallintoon liittyvät tehtävät säilyvät lähes ennallaan.

Sosiaali- ja terveyspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä sivistyspalveluiden kanssa mm. opiskelijahuollon ja psykologipalveluiden osalta. Yhteistyöhön on muodostunut toimivat mallit ja palvelut tuotetaan lähipalveluina. Lakiin tulisi kirjata opiskeluhuollon palveluiden osalta, että ne järjestetään uudistuksen jälkeenkin lähipalveluina ja asiakkuuksiin liittyvä sujuva tiedonsiirto mahdollistetaan. Varhaiskasvatus-, neuvola- ja vammaispalveluiden osalta on varmistettava riittävät resurssit ja toimivien yhteistyömallien rakentuminen.

Kuntakokeiluiden kautta kuntien roolia työllisyydenhoidossa ollaan kasvattamassa ja sosiaali- ja terveyspalvelut ovat merkittävässä roolissa erityisesti vaikeasti työllistyvien palveluissa. Kuusamon kaupunki on kehittänyt työllisyydenhoitoon uusia toimintamalleja, joiden tehokkuus perustuu erilaisten sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja yrityspalveluiden tiiviiseen yhteistyöhön. Olemassa olevia hyviä yhteistyön toimintamalleja tulee hyödyntää uudistuksen jälkeen ja paikallistuntemusta on hyödynnettävä. Uusien toimintakäytäntöjen omaksuminen rajapinnoissa vie useita vuosia, joten olemassa olevien mallien toimintaedellytykset tulee varmistaa uudistuksen jälkeen.

5. Ruokahuollon toteutus Kuusamossa

Ruokahuolto tulisi voida jatkossakin järjestää paikallisesti. Kuusamon kaupungin ateriapalvelut yksikkö tuottaa ja jakaa käyttöpaikkoihin laadukkaat ateriat kustannustehokkaasti. Nykyinen toimintamalli on kyennyt nopeasti reagoimaan poikkeus- ja häiriötilanteisiin. Kaupungin oma tuotanto mahdollistaa myös lähiruoan hyödyntämisen. Kuusamon kaupungilla on myös yhteistyösopimus toisen asteen ammatillista koulutusta järjestävän Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen kanssa, johon liittyy oppilasruokailun järjestäminen Kuusamon kaupungin vuokratiloissa. Oppilasruokailun järjestäminen toisella tavalla on haasteellista.

Kaupunki on tehnyt mittavat investoinnit keskitettyyn ratkaisuun, käytännössä keskuskeittiöön. Luopuminen paikallisesta tuotannosta merkitsisi mittavia muutoksia käyttöpaikkoihin investointien muodossa sekä henkilöstömitoituksissa, koska muualla valmistettu ruoka kuljetettaisiin jäädytettynä Kuusamoon. Toimintamallin muutos merkitsisi huomattavia työpaikka- ja tuloverokertymämenetyksiä.

6. Kiinteistö- ja siivouspalvelujen toteutus Kuusamossa

Kaupungin tahtotila on, että toimitilat siirretään kohtuullista korvausta vastaan maakuntien omistukseen. Toissijaisena tahtotilana on toimia valmistelussa olevan mallin mukaisesti vuokranantajana sote-kiinteistöissä, kuitenkin siten että vuokrasopimusten kestoksi tulisi säätää vähintään 5 vuotta. Samalla tulisi selventää vuokran määräytymisperusteet sekä kompensatiomekanismit vuokrakauden päättyessä. Irtain omaisuus tulee korvata täysi-määräisesti.

Vuokramallissa kaupunki huolehtii omistajana tilojen ylläpidosta, hoidosta ja kunnossapidosta. Tällä varmistetaan kiinteistöjen arvon säilyminen, ja olisi nykyisen toimintamallin mukainen. Tästä syystä kiinteistöhoitajien tulisi säilyä kaupungin työntekijöinä, vaikka tekisivätkin yli 50 % työpanoksestaan sote-kiinteistöille.

Puhtaanapidon osalta tilanne on toinen, koska alueella on markkinaehtoisesti toimivia alan palveluyrityksiä, joilta myös kaupunki ostaa osan tarvitsemistaan siivouspalveluista. Yli 50 % sote-palveluille työtä tekevät sekä olemassa olevat palvelusopimukset siirtyisivät maakunnalle. Muutoksen jälkeen kaupunki ei myisi jatkossa ko. palveluita ulkoisille asiakkaille.

7. Rahoitus ja kiinteistöt

Uudistus vaikuttaa kunnan kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja ja se lisää rahoituksen epävarmuutta. Erityisesti pidemmällä aikavälillä muutos kuntien talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nyky-tilannetta pienempää. Suurimmat riskit liittyvät niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat kaupungin tulevaisuuden investointikykyyn ja elinvoiman lisäämiseen.

Uudistuksen myötä kuntien tulot ja käyttötalousmenot puoliintuisivat nykyisestä, kuntien taseiden ali- ja ylijäämät sekä velat säilyisivät käytännössä ennallaan. Kunnan kyky rahoittaa jäljelle jääviä palveluita, investoida ja kattaa syntyneitä alijäämiä heikkenee. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa ja omavaraisuus heikkenee.

Rahoitusmalliin on sisällytettävä talouden reunaehdot. Rakenteesta ja ohjausjärjestelmästä puuttuvat elementit, joilla kustannusten kasvun hillintä varmuudella toteutuisi. Tavoite kustannusten hillinnästä on epäselvä ja esitys sisältää kustannuksia kasvattavia elementtejä muun muassa palkka-harmonisointi ja muutosvaiheen kustannukset. Pitkän aikavälin rahoitus-malli on auki. Rahoitusjärjestelmää tulee olla valmius korjata heti uudistuksen voimaantumisen jälkeen.

8. Yhteistoiminta-alueiden ja yliopistollisten sairaaloiden tehtävät sekä rahoitus

Maakuntauudistuksessa on huomioitava yliopistollisten keskussairaaloiden ja yhteistoiminta-alueiden erityisrooli sekä rahoitus. Nykyisellään tutkimus- ja opetustoiminnan rahoitus on ollut laskeva eikä se ole ollut riittävä.

9. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan etäisyydet ja erityispiirteet

Koillismaalla väestön väheneminen ja ikärakenteen muutos näkyvät alueista suhteellisesti voimakkaimpana. Alueen tunnuspiirteitä ovat pieni väestö-pohja, maaseututoimintaympäristö, pitkät etäisyydet ja palvelujen kysynnän kausivaihtelut (matkailu). Koillismaan sisällä on korkean työttömyyden alueita ja kausityöttömyyttä. 40 % väestöstä asuu taajama-alueen ulkopuolella. Sairastavuus on alueella korkeaa ja soten tarvevakioidut kustannukset ovat alueella sekä maakunnan että koko maan keskitasoa korkeammat.

Yksityisen terveydenhuollon käyttö vaihtelee alueen sisällä.

Nykyisten maakuntarajojen ylimenevä sotepalvelutoiminta tulisi olla mahdollista.

10. Muut kommentit

Kolmannen sektorin toimijoiden roolia palveluiden tuottajina ja julkisen sektorin palveluiden täydentäjinä ei saa heikentää, vaan vahvistaa. Tällä varmistetaan myös palveluiden saavutettavuutta. Kolmannen sektorin tuottajien hyödyntäminen on yksi tapa löytää laatua kohtuullisilla kustannuksilla.

Kolmannen sektorin toiminnan rahoitusta on lisättävä, koska heillä on merkittävä rooli ja osaaminen hyvinvoinnin edistämisessä.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Kangas Kirsi
Kuusamon kaupunki